

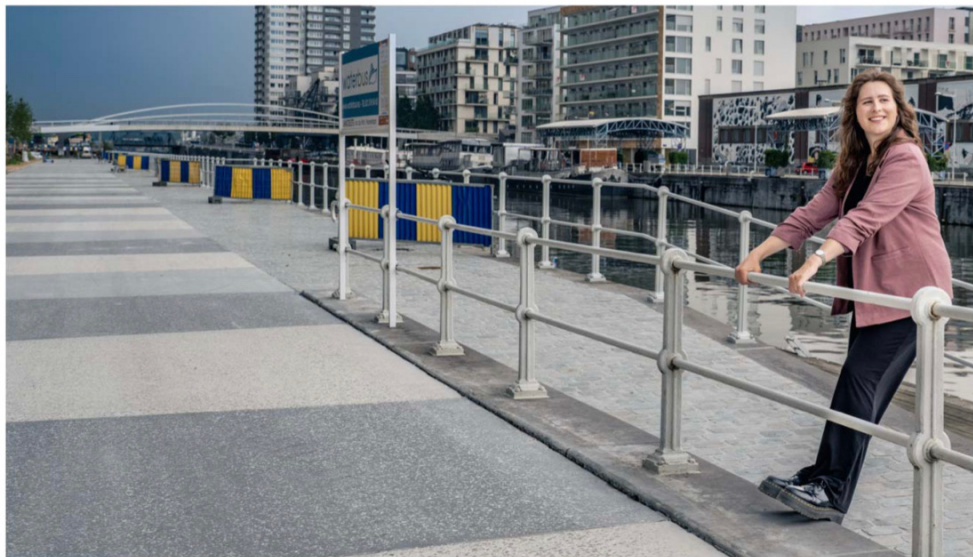
DS2

De detox van Dorien Dox

In 43 dagen door
Wales wandelen

hart & hoofd

Dorien Dox: 'Als extravert persoon haal ik veel energie uit sociaal contact. Als ik gedemotiveerd was, ging ik dus een koffie drinken en een babbelletje doen in een café.' © Christophe De Muynek

reeks Wat maakt de zomer in u lo(o)s?

‘Problemen verdwijnen snel naar de achtergrond als je in een machtig landschap wandelt’

Bij zowat alle grote kantelpunten in haar leven maakt Dorien Dox een langeafstandswandeling. Ook deze zomer, voor ze aan een job in de diplomatie begint. ‘Het was nu of nooit.’

‘Twee weken geleden ben ik teruggekomen van het Wales Coast Path, het langeafstandspad langs de kust van Wales. Ik ben begonnen in het noorden in Chester, maar heb niet helemaal tot in Chester gewandeld omdat ik niet genoeg tijd had. Toch heb ik ongeveer 1.000 kilometer gestapt in 43 dagen, dus het was de moeite. Ik voel aan mijn knieën dat het een uitdaging was. De afgelopen weken heb ik eigenlijk de hardste weerslag op mijn lichaam gekregen. Onderweg heb ik namelijk geen rustdagen genomen, want als ik stilzit, begin ik mijn spieren te voelen. Waarschijnlijk waren mijn compagnons het daar niet altijd mee eens (*lacht*).’

‘De eerste twee weken heb ik op mijn eenje gewandeld, aan de North Wales Coast en op Anglesey, daarna heeft mijn nicht mij voor iets meer dan twee weken vergezeld en mijn mama heeft ook twaalf

dagen meegewandeld. Ik heb veel deugd gehad van hun gezelschap, al is het anders dan alleen wandelen. Soms moet je bijvoorbeeld wachten omdat je een ander tempo hebt en je maakt minder snel contact met locals.’

‘Mijn eerdere langeafstandswandelingen deed ik alleen. Zo heb ik de West Highland Way in Schotland afgelegd en de Camino Francés naar Santiago de Compostela. Dat waren heel andere ervaringen dan de tocht in Wales. Doordat de Camino zo populair is, kom je er vaak dezelfde mensen tegen, wat voor een gemeenschapsgevoel zorgt. Het Wales Coast Path bestaat nog maar sinds 2014 en is minder bekend, waardoor ik amper wandelaars tegenkwam die de hele tocht maakten. Nochtans is er een heel actieve Facebookgroep. Zo wist ik dat een vrouw enkele dagen na mij kwam, maar ze haalde mij natuurlijk niet in.’

‘Een vrouw met een trekruzak is wel een makkelijk doelwit voor een praatje, dus ik werd geregeld aangesproken door dagjeswandelaars of nieuwsgierige locals. Die gesprekken vind ik het leukste aan een trektocht. Je komt mensen tegen met andere achtergrondverhalen en hoort hoe zij de trip ervaren. Als extravert persoon haal ik veel energie uit sociaal contact. Als ik gedemotiveerd was, ging ik dus een koffie drinken en een babbelletje doen in een café. Zes weken lang niemand zien, ik zou het niet kunnen.’

Drang

‘Een *thru-hike* of langeafstandspad is mijn ideale vakantie. Mijn zes weken verlof heb ik dan ook van de eerste tot de laatste dag daarvoor ingezet. Als ik kon, zou ik elk jaar een lange tocht maken, maar zelfs als dat praktisch niet haalbaar is, probeer ik in de

natuur te gaan wandelen. Vorig jaar had ik bijvoorbeeld maar een week vakantie, maar ben ik wel gaan wandelen in de bergen met mijn familie. Het is een beetje zoals ik elke winter de drang voel om te gaan skiën.’

‘Misschien komt het doordat ik in een grote stad als Brussel woon: ik heb van tijd tot tijd nood aan die detox, back to basics met de tent en trekruzak. Zeker de laatste weken voor mijn vertrek miste ik natuur rondom mij. Datgene waar ik van wegviel, de drukte van de stad, werd extra irritant. Anderzijds had ik in Wales soms het omgekeerde gevoel: de laatste weken keek ik uit naar de faciliteiten van de stad. Het gras is altijd groener aan de overkant, maar soms moet je naar de overkant om te zien dat je eigen plek ook best goed is.’

Geen eten meer

‘In mei heb ik beslist de tocht te maken, dus ik had twee volle maanden om me voor te bereiden en mijn materiaal te verzamelen. Dat was nieuw voor mij, want de Camino heb ik slechts een maand op voorhand gepland en de West Highland Way zelfs maar een paar dagen. Doordat ik nu wat meer tijd had, heb ik kunnen investeren in materiaal, waardoor ik de volgende keer weer spontaan mijn spullen kan pakken en vertrekken.’

‘Mijn planning was vrij los. Ik had een goede reisgids en de camping voor de eerste avond was gebeld, maar voor de rest was het flexibel, afhankelijk van hoeveel kilometer ik per dag kon doen. Als je één dag op voorhand denkt, moet je ook de problemen oplossen van één dag op voorhand. Zo was de camping die ik op dag vijf voorzien had niet open. Eerst zou ik wildkamperen, maar dat is eigenlijk niet toegelaten, dus heb ik verder gezocht en om 22 uur ’s avonds vond ik alsnog een camping. Dat was een realiteitscheck: ik ben niet op de Camino Francés waar elke avond een herberg in het volgende dorp wacht. Vanaf dan heb ik op voorhand naar campings gebeld, tenminste als ik bereik had.’

‘Ook voor eten dacht ik vooruit door supermarkten te zoeken op Google Maps. Doordat de route nog niet zo bekend is,

was er soms dagenlang geen enkele. Dan werd het een takeawaybroodje voor later, maar er was één dag dat ik echt geen eten meer had. Toen is een man van de camping naar een tankstation gereden om eten te kopen voor mij. Gelukkig laat ik me niet uit mijn lood slaan door zulke uitdagingen. Voor elk probleem is er een oplossing: die mentaliteit heb ik van de jeugdbeweging meegekregen.

‘De problemen verdwijnen ook snel naar de achtergrond als je in een machtig landschap wandelt. Zeker de tweede etappe op Anglesey maakte indruk. Misschien door dat ik net het stuk in North Wales achter de rug had, de etappe die het hardst tegenviel.

‘Misschien is het omdat ik in een grote stad als Brussel woon: ik heb van tijd tot tijd nood aan die detox, back to basics met de tent en trekruzak’

Daar wandelde ik op veel asfalt, langs vakantiekampen, en waande ik me meer aan de Belgische kust. In Anglesey zat ik ineens wel in de natuur, met kleine wandelpaden over zotte kliffen. Ook daarna liep het pad verder langs de kust, dat is een van de enige constanten. Als je de weg vraagt, maken veel wandelaars dus het mopje: hou de zee aan je rechterkant en je zal niet verdwalen.’

Souvenir

‘Alle grote wandeltochten die ik tot nu toe deed, vielen samen met een kantelpunt in mijn leven. De West Highland Way maakte ik tussen mijn bachelor en master en naar Santiago wandelde ik na het middelbaar. Ik twijfelde toen over mijn studiekeuze en was volop aan het puberen. De tocht voelde als een belangrijke stap om rust te krijgen in mijn hoofd.’

‘Ook bij deze langaafstandswandeling voelde ik dat ik het nu moest doen. Het afgelopen anderhalf jaar heb ik namelijk

deelgenomen aan de selectieprocedures voor een carrière in de diplomatie. Op het moment dat ik hoorde dat ik geselecteerd was, wist ik dat mijn leven zou veranderen. Door van job te wisselen had ik de kans om een lange vakantie te nemen tussenin. Het was nu of nooit – nu ik nog jong ben, nog geen kinderen heb en nog in België woon – want in de toekomst zal ik niet zo makkelijk zes weken kunnen gaan wandelen. Dan zal ik om de zoveel jaren naar een ander land verhuizen en een deel van mijn vakantie gebruiken om familie te bezoeken in België. Op de Camino kwam ik veel mensen tegen die elk jaar een stukje wandelden. Ik vermoed dat dat de komende jaren ook mijn lot zal zijn.’

‘Ik heb het gevoel dat de tocht mij geholpen heeft om iets achter te laten, om te resetten voor ik iets nieuws begin. Als je van de ene in de andere uitdaging vliegt, voel je minder wat dat met je doet. Nochtans is de job in de diplomatie een belangrijke stap die veel invloed zal hebben op mijn privéleven. Thuis had ik weinig tijd om daarover na te denken omdat ik bezig was met mijn vorige job, lief en vrienden, maar tijdens het wandelen kon het doordringen. Door dat ik weg was van andere meningen, heb ik mijn eigen mening kunnen vormen. Nu weet ik zeker dat ik ervoor wil gaan.’

‘Vorige week heb ik een tattoo laten zetten als herinnering. Ik heb een traditie om het logo te tatoeëren van alle langaafstandswandelingen die ik gedaan heb. De sint-jakobsschelp van de Camino staat op mijn voet en telkens wanneer ik mijn sokken uittrek, denk ik er even aan terug. Ook het logo van het Wales Coast Path, een schelp met drakenstaart op mijn ribben, is een aandenken dat ik nooit kan kwijtspeelden. Als mensen het zien, weten ze wellicht niet wat het is, maar dat hoeft ook niet. Het is een kaart van mijn ervaringen.’

De zomer is een tijd dat de riem er even af mag; zowel in de kleren als in de zeden mag hij wat losser zitten. Maya Toebat vraagt aan onbekende mensen wat de zomer in hen lo(ot)smaakt en hoe zij in de vakantie de batterijen weer opladen.

column

Nele Van den Broeck

Ontwennen

In de capsule zitten kleine witte bolletjes, een waspoeder met grove structuur. Als ik het blauwe hoedje van het witte hoedje haal – beide delen heten hoedje want er pil heeft geen onderkant – gustst een lading korrels de gootsteen in. Dat zou de helft moeten zijn. Ik zet de hoedjes terug op elkaar, leg de capsule op mijn tong en spoel ze met een slok water mijn lichaam in.

Begin dit jaar nam ik nog 120 milligram. Nu nog 15 – een hoeveelheid zo klein dat ze niet handelsklaar wordt gefabriceerd. Mijn psychiater had me op het hart gedrukt dat apothekers die pillen zelf kunnen bereiden, maar dan had hij het waarschijnlijk over apothekers in, weet ik veel, Leuven of zo, want elke Molenbeekse pillendraier bij wie ik langga, heeft slechts een opgetrokken wenkbrauw voor me in de aanbieding. Vijftien milligram Duloxetine? Bestaat niet.

Van een ondernemende apotheker krijg ik uiteindelijk geen wenkbrauw, maar een knipoog. Hier is wat je doet, zegt ze. Je opent het omhulsel van een pil van 30 milligram, gooit de helft weg, en neemt de andere helft. Simpel. Beetje serotonine en noradrenaline voor de riolratten, dan hebben die ook een goeie dag.

Al maanden ben ik stelselmatig mijn antidepressiva aan het afbouwen, een tiental milligram per keer, telkens een trapje lager. Omdat het beter met me gaat, denk ik, maar vraag het mij morgen nog eens opnieuw. Ik weet intussen wat me te wachten staat. Een paar dagen nadat ik een kleinere dosis ben begonnen te nemen, zal de duisternis opkomen, tot ik uiteindelijk van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat door een zee van spijkers zwem. *The medication is wearing off*. Zonder dramatisch te willen zijn: onder de

bedrieglijk neutrale term

'ontwenningsverschijnselen'

schuilt een pijn en een wan-

hoop die ik mijn ergste vij-

and niet toewens, en dat is

maar goed ook, want mijn

ergste vijand ben ik zelf.

De bijlusiter en het inter-

net willen me doen geloven

dat ze hoogstens een week

blijven aanhouden. Als dat

zo is, is ontwennen een

proces dat het ruimte-tijd-

continuüm zodanig weet te

kenden dat elke seconde

driedubbel telt. Maar als je

lang genoeg wacht – in mijn

geval: twintig dagen – ben je

uiteindelijk, dan bereik je een

kustlijn van iets wat mis-

schien niet geluk heet, maar in elk geval normaliteit.

Wat het ontwennen me leert, is dat ik mijn eigen gedachten

vooral niet mag geloven. Door een fractie hersenstofjes minder

verandert mijn hele perspectief op de wereld, meelids, verleden

en toekomst. Dat is toch eeng? Ik ben niet de baas in de vleeszak

die ik mijn brein noem. Kleine, koppige slangen dringen bin-

nen. Ze fluisteren me in dat ik een mislukking ben. Dat het

beste achter de rug is, dat er voor de rest van dit leven niets

meer staat te wachten behalve onder worden en aftakelen. Ze

zeggen dat elke beslissing die ik ooit maak de verkeerde was.

Ze blijven maar sissen, dagenlang, met een opmerkelijk uit-

houdingsverschillen, tot ze op een dag vager worden, en stiller.

Dan is het voorbij. Dan ben ik weer gewoon Nele, een gewoel-

bovendien, helemaal geen mislukking, en de enige slechte

beslissingen die ik in dit leven nam waren ten hoogste vestie-

mentair of eventueel culinair, niets ernstigs, niets existentiële,

en had ik al gezegd dat ik supersoel ben, en bovendien fit?

De dokter had me gewaarschuwd. Hoe dichtere de dosis bij

nu komt, hoe moeilijker het afbouwen wordt. De laatste lode-

ges wogen het zwaarst. Hij had me een exponentiële curve laten

zien. Ik knikte het soort knik dat ik altijd knik wanneer ik

geconfronteerd word met dingen die ik niet snap.

Nu snap ik het wel. Knik. Waarom vond ik dat hele afbou-

wen alweer een goede idee? Ik schrijf deze column vanuit een

slangenband in een spijkerze. I wilt niet weten wat die sissers

van deze column vinden. Het is aan mij om hen niet te ge-

loven, maar dat is zo verdomd moeilijk. Het zal nog een paar

duren, misschien nog een verslikkele week of twee. Dan zal

zijn ze weg. Hoop ik. Nog vijftien milligram te gaan. We zien el-

kaar aan de andere kant.

Nele Van den Broeck is muzikant en theatermaker. Als Nele Needs

A Holiday doet zij verwoede pogingen om wereldberoemd te

worden. Ze schrijft een tweeweekseks column, telkens aan de

hand van een of meerdere nummers. Vandaag is dat 'The

medication is wearing off' van Eels.

Onder de
bedrieglijk
neutrale term
'ontwennings-
verschijnselen'
schuilt een pijn
en een wanhoop
die ik mijn ergste
vijand niet
toewens

hart & hoofd

Robbe Van De Velde: 'Mijn hele jaar staat in het teken van de zomerkampen. Ideeën opdoen, locaties zoeken voor buitenlandse kampen, thema's bedenken, promotie voeren,

reeks Wat maakt de zomer in u lo(o)s?

‘Ik probeer elk jaar zo veel mogelijk kinderen gratis op kamp te laten gaan’

Voor Robbe Van De Velde is de zomer synoniem voor kamperen met een enthousiaste bende kinderen en dat ziet hij in de toekomst niet snel veranderen. ‘Het komt voort uit een soort Peter Pan-syndroom. Bezig zijn met kinderen en tieners houdt mij jong.’

‘Al zolang ik mij herinner, associeer ik de zomer met op kamp gaan. Vanaf mijn negende ging ik op Chirokamp. Dat was toen al het hoogtepunt van het jaar: je bent even weg van je ouders, op stap met je vriendjes en er gelden minder of andere regels. Ook als leider vond ik het fantastisch om enkele weken weg te zijn met de medeleiders, vaak goede vrienden, en ‘s avonds te mijmeren rond het kampvuur.’

‘Het was zelfs zo dat ik één Chirokamp veel te weinig vond. Daarom besloot ik in de zomer van 2016, toen ik 21 was, om een tweede kamp te organiseren, waarvoor ik de vzw Pandava oprichtte. Dat zat meteen vol met kinderen van de Chiro, waardoor ik diezelfde zomer nog een extra kamp op poten gezet heb. Het jaar erna waren dat al vijf kampen en nog een jaar later gingen we voor het eerst op buitenlands kamp,

naar Schotland.’

‘Zo is het volledig uit de hand gelopen, in de positieve zin. Intussen zit mijn hele zomervakantie vol met kampen, in het binnen- en buitenland, met hooguit enkele rustdagen ertussen. Dat is goed, want zolang de planning niet stilvalt en ik in die rush zit, blijf ik gaan. Ik heb snel heimwee naar het vorige kamp, maar doordat er direct iets nieuws volgt, sta ik dat niet toe. Ik geef het zwarte gat geen kans.’

Bramen snoeien

‘Mijn hele jaar staat in het teken van de zomerkampen. Ideeën opdoen, locaties zoeken voor buitenlandse kampen, thema's bedenken, promotie voeren, inschrijvingen regelen: de voorbereiding neemt een groot deel van mijn vrije tijd in beslag. Deze zomer vinden de binnenlands kampen ook

voor het eerst plaats op ons eigen terrein, dus het was een rush om dat klaar te krijgen. Ik moest tenten bestellen, zien dat het sanitair en de keukens in orde waren, bramen snoeien, gras afrijden ... Dat heeft enkele stressvolle maanden opgeleverd, maar het is ook een manier om naar die kampen toe te leven.’

‘Als de zomervakantie dan eindelijk begint en ik de dankbare kinderen en ouders zie, is dat voorbereidende werk het helemaal waard geweest. Ik ben er elke week bij en zorg vooral dat alles in goede banen loopt, maar ik begeleid ook kampjes op het moment zelf. Het zou jammer zijn om alleen de organisatie te doen, want het leukste is natuurlijk om met de kinderen te spelen. Nu ik de dertig nader, merk ik wel dat het vermoeiender wordt. Daarom heb ik de hulp ingeschakeld van enkele mede-

begeleiders, zodat ik niet meer alles alleen hoeft te doen. Ik heb ook ontzettend veel geluk met mijn begripvolle vriendin, en met mijn ouders die bijspijzen waar ze kunnen. Dat maakt het haalbaarder.’

Peter Pan

‘Ik ben eigenlijk het hele jaar bezig met kinderen, want ik ben ook leerkracht. Ik geef les aan anderstalige nieuwkomers in een lagere school in Diest. Doordat zij nog geen Nederlands kunnen, is dat vooral de leerstof van het eerste leerjaar en ik probeer die op een speelse manier aan te brengen. Ik heb, denk ik, een groter talent om kinderen een leuke tijd te bezorgen dan om voor het schoolbord te staan. Ze meemen in de natuur en spelenderwijs iets laten doen wat ze zich later zullen herinneren: daar geniet ik van. Tijdens het schooljaar lukt dat tot op zekere hoogte, maar er zijn ook verplichtingen. Tijdens de zomerkampen kan ik me nog meer uitleven: die staan volledig in het teken van plezier.’

‘Ik moet er wel aan toevoegen dat ik ieder jaar pas in oktober begin met lesgeven. Dat is mogelijk omdat ze in het onderwijs altijd smeken om leerkrachten. Ik heb die maand echt nodig om de overduis kinderen even op pauze te zetten. In september begin ik al met de voorbereiding van de volgende zomerkampen, maar het is ook een mentale pauze waarin ik zelf eens op reis kan gaan. Ik neem een soort grote vakantie na de grote vakantie.’

‘Telgelijk beschouw ik het niet als een opgave om mij in de vakantie nog eens te ontnemen met kinderen. Met mijn vzw mag ik geen winst maken, dus ik organiseer de kampen helemaal vrijwillig, voor mijn plezier. Als ik die niet had, zou ik de jonge mensen om me heen echt missen in de schoolvakantie. Het komt voort uit een soort Peter Pan-syndroom: het kind in mij dat weigert op te groeien. Bezig zijn met kinderen en tieners houdt mij jong.’

inschrijvingen regelen ...? © Jimmy Kets

Powerbankgeneratie

'Vorige maand waren we bijvoorbeeld op kamp in Zweden. Ik vind het heel leuk om hout te sprokkelen voor het kampvuur en zelf eten te maken, maar het is nog toffer als je dat kunt meegelen aan jonge mensen die zo'n ervaring nog nooit gehad hebben. Zeker de veertienjarigen van nu, de "powerbankgeneratie", die zijn weinig avontuur gewend. Hun grootste bekommernis is de wifecode. Als ik met zo'n bendende naar de bossen trek en achteraf hoor dat ze Snapchat niet eens gemist hebben, vind ik dat geweldig. *Happiness is only real when it's shared* is zo'n typisch Facebookcitaat, maar dat gaat wel op voor mij. Je kan alleen of met z'n tweeën leuke dingen doen, maar met een grote groep is mijn geluk nog groter.'

'Als ik met zo'n bendende naar de bossen trek en achteraf hoor dat ze Snapchat niet eens gemist hebben, vind ik dat geweldig'

'Omdat elk kind, ongeacht de financiële situatie van de ouders, het recht heeft om een leuke zomer te beleven, nemen we elk jaar ook kansarme kinderen mee op kamp. Het geld dat over is van de inschrijvingen, stoppen we in een pot en gebruiken we om zo veel mogelijk kinderen gratis te laten deelnemen. Dit jaar zijn dat er zeker twintig. Het plezier van al die kinderen geeft mij voldoening.'

'Ik kan me dus niet inbeelden dat ik snel zal stoppen. Waarschijnlijk zal ik op mijn veertigste wel minder actief tussen de kinderen staan. Ik geniet er ook van om de fakkel door te geven. Het is bijzonder om te zien hoe jongere begeleiders de deelnemers entertainen zoals ik dat jarenlang gedaan heb. Vaak hebben die monitoren ook zelf ooit deelgenomen aan onze kampen.'

Het is zalig om hen op die manier te zien opgroeien.'

Eindigen en beginnen

'Voor sommige mensen klinkt mijn zomer misschien verveeld, maar dit is mijn manier om mijn batterijen op te laden. Ik heb absoluut geen zittend gat. Ik zou onnozel worden van een all-invakantie. Ik krijg net energie door ervoor te zorgen dat kinderen zich amuseren. Ze zijn ook een dankbaar en eerlijk publiek. Je ziet meteen of ze het leuk vinden of niet. En als ze op het einde van het kamp met lachende gezichten naar huis gaan, is dat voor mij veel meer waard dan geld.'

'Vaak ben ik aan het einde van een kamp zelfs al plannen aan het maken voor het volgende jaar. Ons buitenlandse kamp in Kroatië was bijvoorbeeld zo tof geweest, dat ik op de bus naar huis al plekken in Griekenland opzocht en mails over de mogelijkheden aan het sturen was. Dat voldaan maar ook rusteloze gevoel overvalt mij nog meer aan het einde van de zomer: het is jammer dat de kampen voorbij zijn, maar ik geniet ook nu. Ik ben blij en opgelucht dat alles goed verlopen is, en dat iedereen een goede tijd gehad heeft.'

'Buurman heeft een *keimoi* liedje: "Elk einde is een nieuw begin". Dat is een zin waar ik mij vaak aan vasthoud op die momenten. Je moet het niet jammer vinden dat iets voorbij is, maar uitkijken naar het volgende plezante in je leven. Als je springt van een mooie moment naar het andere, dan voelt het nooit heel triest dat iets gedaan is, want je leeft al toe naar het volgende. Die ingesteldheid geeft mij de energie om verder te doen. Ik spring van zomer naar zomer naar zomer.'

De zomer is een tijd dat de riem er even af mag; zowel in de kleren als in de zeden mag hij wat losser zitten. Maya Toebat vraagt aan onbekende mensen wat de zomer in hen (o)smakkaet en hoe zij in de vakantie de batterijen weer opladen.

de lettervreter

Wouter Deprez

Hoe noem je een bom?

'Sea Baby' is de lieflijke naam die het Oekraïense leger gaf aan zijn zeedrone. Slaat die 'baby' op hoe klein het scheepje is, vijf meter maar? Of op hoe goedkoop het is om te produceren in vergelijking met andere wapens, 250.000 euro maar? Waarschijnlijk werd de schattige naam vooral gekozen vanwege het treurende karakter, aangezien de Sea Baby al ernstige averij toebraacht aan een Russisch vlaggenschip, mijnenjager, olietanker en landingsschip.

De meest bekende bommennaam uit de geschiedenis zal wel 'Little Boy' zijn. Tevens zou je 'Kleine Jongen' kunnen zien als het grootste understatement, deze atoombom maakte met haar explosie boven Hiroshima al in de eerste minuten 75.000 doden. Maar daar dachten de makers niet aan, de naam 'Little Boy' was een variant op 'Thin Man', naast 'Fat Man' één van de twee oervormen van de eerste atoombommen.

'Grote Ivan' doopten de Russische kerngeleerden de atoombom waar ze tijdens de Koude Oorlog aan werkten. Die naam maakte de bedoeling van de bom duidelijk. Ze moest even afschrikkend zijn als tsar Ivan de Verschrikkelijke, die in de zestiende eeuw gewelddadige zuiveringen doorvoerde onder de edelen, en zijn eigen zoon zo hard sloeg dat hij een paar dagen later stierf. Het Westen gaf de bom bibberend de meer generieke naam 'Tsar Bomba', de tsarenbom. De Russen namen op hun beurt die gezamenlijk naam voor hun bom enthousiast over. In 1961 werd de Tsarenbom 'succesvol' getest, ze had een kracht van tien keer alle munitie die in de volledige Tweede Wereldoorlog werd gebruikt.

Als al eens humor bestraft wordt met de benamingen van wapentuig, is die toch vaak van het allerzwartste soort. Zo zou een Duitse houthuiter de bijnaam Dikke Bertha toebedeeld krijgen, als een 'verbeeten' aan de zwaarlijvige Oostenrijkse pacifiste Bertha von Suttner.

Nee, menselijkheid vind je niet in bommen. Pas als je leest welke opschriften er op bommen en projectielen worden geschreven, komt de mens een beetje in zicht. Soms door de onnozelheid van de humor, op bommen werd in de Eerste Wereldoorlog soms geschreven welke bestemming ze moesten vervoeren. Soms door het feit dat iemand zijn woede precies duidelijk wil maken: op een bom die richting Rusland moest, schreef iemand in het Nederlands 'Wraak voor MH-17'. Dat vliegtuig werd boven Oekraïne neergehaald door een Russische luchtoverval, met 196 Nederlandse en 4 Belgische doden als gevolg.

Het meest menselijk wekken namen van militair tuig op als ze bedacht werden door diegenen tegen wie het gebruikt werd. Zo doopten de Japanners tijdens de Tweede Wereldoorlog het vliegtuig-F4U-Corsair-gevechtvliegtuig van de geallieerden 'De Fluitende Dood'. Het fluitverwees naar het specifieke geluid van de luchtdoorstroom in dat vliegtuig, bij hoge snelheden. En de dood wees op het feit dat dit vliegtuig rechtstreekse duels met Japanse vliegtuigen nagen op de tien keer won.

Of wat te denken van een bepaald type Duitse landmijn dat de bijnaam 'Bouncing Betty' kreeg? Als je erop trapt, sprong het onding een meter hoog, en katapulteerde het ook nog schrapnel in de grond. Een andere bijnaam die de mijn kreeg, was de 'De-blokker', omdat mannen er vaak door geraakt werden in hun testikels.

De rol van de gewone soldaat te midden van al dat springtuig met namen, wordt pijnlijk duidelijk in een Brits soldatenlied uit de Grote Oorlog. Daarin staat een militair op de borstvering van de loopgraaf, met een handgranaat in aanslag, als hij getroffen wordt door een 'whizzbang', een stuk schrapnel dat je maar kort voor de explosie hoort fluiten.

*'Old Joe Whip, mounted on the parapet
Old Joe Whip, a mill's bomb in his hand
Old Joe Whip, he stopped a blooming whizzbang
Now he's a bomber in the Promised Land.'*

In 'De lettervreter' verkent Wouter Deprez tweewekelijks de veelheid aan vormen waarin taal zich aandient.

Reeks Wat maakt de zomer in u lo(o)s?

‘Het gekke is dat ik zelf nooit een festivalganger ben geweest’

Als je eerste festivalzomer meteen volgeboekt is, ben je goed bezig. Joye Mamona, ofwel DJ Milinguap, beseft nu wat ze al die jaren gemist heeft. ‘Ik was zelf nooit een festivalganger, maar het is honderd keer leuker om in de buitenlucht te draaien.’

‘Vijf jaar geleden zag ik een vrouwelijke dj bezig tijdens een concert van Drake in het Sportpaleis. Ik heb een grote liefde voor muziek en daar besefte ik dat ik ook op dat podium wilde staan. Ik kon er niet over ophouden en mijn mama kocht zelfs een kleine dj-tafel als beloning voor een goed diploma. Eerst heb ik jaren tussen mijn vier muren geoefend en geëxperimenteerd. Ik ben pas echt beginnen te draaien toen ik in de Antwerpse cocktailbar Café au Lait werkte. Daar had ik veel collega's die ook dj waren en mij voor en na de werkuren op weg hielpen. Vervolgens volgde ik drie maanden les in Gent en begon ik af en toe te spelen in clubs.’

‘Hoe meer mensen je zien, hoe meer kansen je krijgt. Zeker sinds ik begin dit jaar benaderd werd door boekingsagentschap Kurious, loopt mijn agenda vol. Dankzij hun connecties beleef ik mijn eerste festivalzomer en die zit meteen bomvol. Van Tomorrowland en Ostend Beach tot Sinks en Bomboclat Festival: bijna elk weekend sta ik achter de draaitafel. Afgelopen weekend heb ik bijvoorbeeld non-stop gedraaid. Vrijdagavond in een rooftopbar in Brussel, zaterdag op de Pride in Antwerpen en de Antilliaanse feesten en zondag op Plein Publiek.’

‘Deze zomer is dus heel anders dan eerdere jaren. Toen speelde ik misschien twee keer per maand en bouwde ik vooral feestjes in mijn living. Vroeger stond er thuis altijd muziek op, als we aan het koken waren, als er bezoek was ... en nog altijd houd ik ervan om platen te draaien en te dansen met de deuren en ramen open. De optredens op festivals zijn natuurlijk van een heel andere orde (*lacht*), al besef ik dat pas echt als ik daar sta. Gelukkig maar, anders zou ik veel zenuwachtiger zijn om dit voor het eerst mee te maken, op al die verschillende evenementen, voor zo'n uiteenlopende publieken.’

‘De voorbije maanden leefde ik toe naar de zomer omdat ik wist dat er iets crazy, iets nieuws zou gebeuren, maar de uitbarsting van adrenaline komt vooral op het moment zelf. Zodra ik op het podium stap, krijg ik een energiestoot, zelfs als ik het festival open en er nog amper publiek is. Ik weet dat ik me ga amuseren, want ik mag een uur lang de muziek kiezen en dansen. Het voelt ook totaal niet als werk. Meer nog, ik werk parttime en ga vaak nadien nog enkele uren draaien. Mijn collega's en vrienden snappen niet dat ik me niet kapot voel, maar zodra ik de muziek start, vibe ik mee met het publiek.’

‘Het gekke is dat ik zelf nooit een festivalganger ben geweest. Op de meeste festivals kom ik nu voor het eerst en meteen als artiest. Nadat ik

Dj Milinguap: ‘De vrijheid om te gaan of te staan waar je wilt, dat associeer ik met dit seizoen.’

zelf gedraaid heb, blijf ik wel graag hangen om andere dj's te zien en de sfeer op te snuiven. Zo was ik nog nooit naar Reggae Geel gegaan. Ik had vooraf bepaalde verwachtingen en vroeg me af of het reggae-publiek mijn muziek zou appreciëren, maar verrassend genoeg was het een van de leukste festivals. Ik speelde in een enorme tent en had twee dansers mee met wie ik de energie kon delen. Bovendien moest ik drie keer draaien met telkens twee uur pauze ertussen, waardoor ik de dag ook als toeschouwer zag evolueren. Dat was een topervaring.’

‘De sfeer op een festival is heel anders dan in een club. Mensen gaan er met andere insteek naartoe. Ze kijken ernaar uit zoals naar een vakantie en laten zich door niets uit het lood slaan, zelfs niet door de gietende regen. Ze zijn ook opgewekter en warmer naar elkaar toe, en gaan helemaal op in de muziek. Het is een voorrecht om daartussen te staan.’

‘Zodra ik op het podium stap, krijg ik een energiestoot’

‘Dat ik op festivals in de buitenlucht en de zon kan draaien, maakt het nog honderd keer leuker. De genres die ik verkies – r&b, afrobeat en dancehall – werken extra goed in die context. Ik geniet ook meer van optredens in de zomer omdat ik dan een andere persoon ben: ik sta op en wil meteen aan mijn dag beginnen, terwijl mijn energie vaak zoek is in de winter. Dan heb ik weinig zin om naar buiten te gaan, terwijl ik in de zomer juist zo veel mogelijk wil ondernemen. De vrijheid om te gaan en te staan waar je wilt: die associeer ik met dit seizoen.’

‘Doordat ik zozeer voor de zon en de zomer leef, denk ik soms dat ik naar een tropisch eiland moet verhuizen. Omgeven door de natuur, met elke dag de zon op mijn huid, krijg ik de energie die ik nodig heb. Ik stress er ook minder om kleine dingen die er niet toe doen. Ik lach er nu mee, maar wonen op een eiland is geen droom meer. Het is een plan. Zo hoop ik de positieve persoon die ik in de zomer in België ben, het hele jaar bij mij te houden.’

Tekst **Maya Toeбат**
Foto **Christoph De Muynck**

De zomer is een tijd dat de riem er even af mag: zowel in de kleren als in de zeden mag hij wat losser zitten. Maya Toeбат vraagt aan onbekende mensen wat de zomer in hen lo(o)smaakt en hoe zij in de vakantie de batterijen weer opladen.

hart & hoofd

'Aan het hedendaagse moeten kan ik via de middeleeuwse evenementen ontsnappen. Daar moet niets, maar mag het allemaal.' © Jimmy Kets

reeks Wat maakt de zomer in u lo(o)s?

‘Zodra ik op een re-enactment aankom, begint de vakantie’

Toen Jerry Verscuren voor het eerst een middeleeuwse evenement bezocht, ging er een wereld voor hem open. Sindsdien gaat hij bijna elk weekend naar een re-enactment, waaronder deze zomer zelfs zijn eigen evenement. ‘Zodra de microbe gebeten heeft, laat die niet meer los.’

‘Drie jaar geleden gingen mijn vrienden en ik voor het eerst naar het middeleeuwse evenement Quondam in Berlaar. Ik kwam er een leren tasje brengen dat ik hersteld had voor een oud-collega, die al twintig jaar in het wereldje zat. We waren heel open-minded naar daar vertrokken, niet goed wetende wat te verwachten, en er ging een wereld voor ons open.’

Quondam is een van de grootste middeleeuwse re-enactments (een *uitbeelding van een historische gebeurtenis*, red.). Uit heel Europa komen er bezoekers naartoe: Duitsers, Fransen, Italianen, Polen, Roemenen... En wij dus ook. We kregen onze ogen uit en keerden de volgende dag met een terug. Toen al hadden we eigenlijk beslist dat we ook deel wilden uitmaken van het gebeuren. Ik zou leerbewerker worden, want ik maakte voordien al leiband en

halsbanden voor honden en mijn vriendin leerde kralen smelten uit glas.’

‘Zodra de microbe gebeten heeft, laat die niet meer los. Het eerste jaar zouden we een tent lenen, maar twee maanden later hadden we al een eigen exemplaar. Dan wil je ook meubels, kisten voor materiaal... Daarmee nemen we deel aan middeleeuwse re-enactments als “rondereizende handelaars”. We gaan niet op reis, want al onze vakantieidagen gebruiken we voor lange weekends op de evenementen. Ik ben magazijnier en mijn vriendin is bewakingsagent, zo kunnen we gelukkig extra uren opsparen voor die vakantieidagen.’

Van februari tot november kunnen we zowat elk weekend ergens terecht, maar gemiddeld gaan we naar twee evenementen per maand. Vaak is dat in Wallonië, maar ook in het zuiden van Nederland, Frankrijk

en Duitsland. In principe kunnen die evenementen ook in de winter plaatsvinden, maar het is een andere ervaring om dan in een tent te slapen. Voor iemand die niet goed tegen de kou kan, zoals mijn vriendin, is dat niet ideaal. Voor ons is het dus echt een zomerse bezigheid.’

Middeleeuwse ambachten

Ieder voorjaar kriebelt het om weer te beginnen. Vooral naar de eerste re-enactment van het seizoen kijken we enorm uit. Wie zullen we terugzien? Wat zullen ze vinden van de spellen waar we de hele winter aan gewerkt hebben? Ook in de rest van het jaar stop de passie voor middeleeuwse ambachten immers niet. Onze vriendin en ik zitten vaker samen in onze hobbykamer dan voor de tv. Als leerbewerker beneden ik spellen met de beperkte materialen van

vroeger. Dat zijn vooral gebruiksvoorwerpen, zoals leren tasjes en riemen, drinkbekers en potjes uit hoon of kammen uit been.’

‘Het is boeiend om thuis nieuwe dingen te maken, maar het leukste is om ze mee te nemen naar de evenementen. Zeker sinds het tv-programma *Het verhaal van Vlaanderen* is er veel interesse van bezoekers en dat maakt het voor ons re-enacters extra fijn. Daar doen we het uiteindelijk voor: een stukje levende geschiedenis in stand houden. We spelen geen spelletje, want vroeger leefde men echt zo. Dat is het verschil met de fantasy-evenementen. Wij kleden ons als oude ambachtslieden die echt bestaan hebben.’

‘De laatste tijd komen er veel tieners met vragen. Ze willen bijvoorbeeld weten wat je kunt doen met het hertenegewei dat voor onze stand ligt. Wel, je kunt het been gebruiken in sluitingen, dobbelstenen of kammetjes. In onze wegverpmaatschappij eten we alleen nog het vlees van een geslacht dier, maar in de middeleeuwen werd 90 procent gebruikt. Die manier van leven spreekt me erg aan. Vroeger moest je alles zelf maken of wachten op de jaarmarkt of tot een handelaar passeerde. Alles kon niet snel en meteen gebeuren zoals we nu verwachten. Aan dat hedendaagse moeten kan ik via de middeleeuwse evenementen ontsnappen. Daar moet niets, maar mag het allemaal.’

Geen gsm

‘Het is mijn manier om te ontstressen en tot rust te komen. Vrijdagmiddag vertrek ik met een gsm met een volle batterij en maandag is die nog steeds halvol, terwijl ik die normaal elke dag moet opladen. Alleen om contact te houden met de kinderen gebruiken we af en toe onze gsm, maar voor de rest reizen we terug in de tijd. Je kunt daar zo ver in gaan als je wilt. Sommige re-enacters zweren alles af wat niet middeleeuws is. Ze nemen geen gsm mee om-

dat dat historisch niet correct is en slapen in een bed met planken en een schapenvel. Wij hebben wel een veldbed en als rondreizende handelaars zijn we vrijer in onze materiaal- en kledingkeuze. Mijn basisoutfit is Noors met Russische invloeden. Vroeger konden de handelaars ook uit verschillende landen dingen meenemen.'

'Zodra ik op een re-enactment aankom, begint voor mij de vakantie. Ik reis met een teletijdmachine en kom in een totaal andere context uit. Meestal gaan we samen met andere leden van onze vzw Den Historie uit Kontich en als de bezoekers 's avonds weg zijn, zetten we ons bijeen in de bier tent of onder een luifel. Dan vertellen we wat we die dag meegemaakt hebben en dat zijn de gekste dingen: bezoekers die het lef hebben om een afgesloten tent binnen te stappen en in bed in slaap gevallen zijn, bijvoorbeeld, of mensen die over je schouder meekijken terwijl je aan het eten bent. Er lopen veel nieuwsgierige zielen rond.'

'Zeker sinds *Het verhaal van Vlaanderen* is er veel interesse van bezoekers en dat maakt het voor ons re-enacters extra fijn. Daar doen we het uiteindelijk voor: een stukje levende geschiedenis in stand houden'

'De middeleeuwse weekends zijn voor mij dus vooral een gezellig samenzijn. Iedere zomer zien we bekenden terug en maken we nieuwe vrienden. Als je een weekend doorbrengt met mensen die dezelfde hobby hebben, smeedt dat al snel een band. Dat groepsgebeuren is heel anders dan bij de re-enactments in westernsfeer die ik vroeger kort beleefd heb. Daar wordt alles binnen de club gehouden, terwijl op

de middeleeuwse evenementen iedereen met iedereen praat. Als ik mijn tent niet meteen opgezet krijg, staan er meteen vijf mensen om te helpen en als ik een probleem heb met een leren tasje, stap ik naar een andere leerbewerker. Concurrentie bestaat niet. Dat komt, denk ik, doordat het wereldje zo klein is. We helpen elkaar en geven onze kennis door.'

Schildknapschool

'Ook als er geen evenement op de planning staat, komen we soms samen met andere re-enacters. Zo zaten we iets te drinken toen we op het idee kwamen om zelf een evenement te organiseren op het stuk grond bij mijn huis. Dat plan is groter uitgedraaid dan gedacht. Na die avond hoorden we namelijk dat er nog geïnteresseerden waren, die het op hun beurt doorvertelden. Door een sneeuwbaaleffect werd de groep te groot voor mijn tuin. Ondertussen was het idee ter ore gekomen van de burgemeester van Kontich, die als historicus heel geïnteresseerd was. Hij bood een stuk gemeentegrond aan van drie hectare: ruimte genoeg om volgend weekend zo'n 110 re-enacters te verwelkomen tijdens de eerste editie van Condacum Vivit.'

'Wij willen vooral inzetten op dingen die we op andere evenementen misten, zoals kindersanimatie. Kinderen kunnen met kleine kruisbogen schieten, medaillons maken, schilden en zwaarden schilderen en naar de schildknapschool gaan. En volwassenen leren boogschieten of met een bijl werpen, er zijn demonstraties zwaardvechten en open tenten die historisch correct ingericht zijn.'

'Alle afspraken zijn intussen gemaakt en nu moeten we alleen nog opbouwen en hopen op mooi weer. Toch kijk ik het meeste uit naar de laatste dag, wanneer ik weet dat alles goed gegaan is. Het weekend zal voor mij geslaagd zijn als de re-enacters met een glimlach op hun gezicht vertrekken en willen terugkomen. En dan kunnen we alweer beginnen nadenken over volgend jaar.'

Condacum Vivit, 12-15 augustus, Groeningenlei (Kontich).

hart & hoofd

Nore Van Kersavond: 'Wat ik nog het meeste ga missen, zijn de ontmoetingen met andere fietsers. We maakten deel uit van een grote fietsersfamilie.' © Christophe De Muyck

reeks Wat maakt de zomer in u lo(o)s?

‘Hoe tof is het om te blijven fietsen tot aan het noordelijkste punt van Europa!’

Haar winters zijn toegewijd aan de bergen, haar zomers aan de fiets. In juni vertrok Nore Van Kersavond voor het eerst op een lange fietsreis, naar het noordelijkste punt van het Europese continent. ‘Ik kan nog steeds niet geloven dat we het gedaan hebben.’

‘Anderhalve maand, van 3 juni tot 17 juli, zaten mijn vriend Hannes en ik op de fiets. We traptten een kleine 5.000 kilometer tot aan de Noordkaap. Na zijn we een dikke week terug, maar het lijkt allemaal nog een waas. ‘s Ochtends stonden we nog tussen de rendieren aan de Noorse fjorden en ‘s avonds waren we al aan het vieren op de Gentse Feesten. Doordat die overgang zo abrupt verlopen is, voelt de reis bijna als een parallel universum. Ik kan nog steeds niet geloven dat het al gedaan is. En dat we het echt gedaan hebben.’

‘Mijn vriend had vorig jaar al een lange fietsreis gemaakt in Bolivia, maar voor mij was het de eerste keer. De langste tocht die ik voordien gemaakt had, duurde vier dagen. Toch merkte ik tijdens de afgelopen weken dat de lengte niet zoveel verschil maakt. De routine blijft hetzelfde: opstaan, fietsen, de tent opzetten, eten en slapen. Die eenvoud en toegankelijkheid spreken mij zo aan in bikepacking. Dat ontdekte ik

drie jaar geleden, in de pandemie, toen ik de oude koersfiets van mijn vader kreeg. Die was niet mijn maat, maar zo begon ik me te verdiepen in de wereld van recreatief fietsen en bikepacking. Niet veel later maakte ik mijn eerste tocht naar Eupen. Ik ging ernaartoe met de fiets op de trein, fietste naar een bivakzone en nam vervolgens de trein weer terug. Het beviel me zo dat ik meteen mijn eigen fietstassen aanschafte heb.’

‘Ondertussen staan mijn zomers helemaal in het teken van fietsen. In de winter is dat moeilijker omdat ik als ski- en snowboarder nu werk in Oostenrijk. Wanneer het seizoen eindigt rond april, is het altijd lastig om afscheid te nemen van de sneeuw en de bergen, maar dan ben ik extra blij dat mijn fiets klaarstaat om tochtjes te plannen tot in november. Als de lente en zomer eraan komen, hangt er precies ook meer zuurstof in de lucht. Mensen komen weer tot leven en komen meer buiten. Vrienden picknicken in het provinciaal do-

mein, kinderen crossen rond op de fiets, je voelt de zon op je huid. Heerlijk. Het hele jaar kriebelt het bij mij om naar buiten te trekken, maar zodra de dagen warmer en langer worden, is die drang extra groot. Zet mij een dag binnen als het mooi weer is en ik word snel verveld.’ (lacht)

45 dagen

‘De afgelopen zomers werkte ik in een klein restaurant op Terschelling. Wat een luxe was het om de hele zomer op een eiland door te brengen, al stuitte ik er ook op de grenzen. Letterlijk. In twee à drie uur had ik het hele eiland doorkruist. Omdat ik het zo hard miste om te fietsen, ben ik dit jaar voor het eerst niet teruggegaan, want ik wou deze zomer echt aan fietsen wijden: het ideale moment dus voor mijn eerste verre fietsreis.’

‘Oorspronkelijk had ik een tocht door Kroatië, Griekenland en Turkije in gedachten, maar mijn vriend kwam met het idee om naar de Noordkaap te fietsen. Het

bleek ideaal voor mijn eerste grote tocht: lang genoeg, maar niet extreem en met een duidelijk doel voor ogen. Hoe tof is het om te blijven fietsen tot aan het allernoordelijkste punt van Europa? Verder dan dat gaat het niet. Dan val je in de zee.’

‘We maakten het plan vorig jaar in oktober. De grootste voorbereidende taak was voor mijn vriend, die onze fietstassen zou naaien. Met zijn merkje Dosh Gear maakt hij bikepacking tassen en deze tocht was meteen een try-out om te zien hoe die het zouden uithouden. Spoiler: dat hebben ze goed gedaan.’

‘We volgden vooral de langeafstandspaden van het EuroVelo-netwerk. Dat zijn rustige wegen, dicht bij de natuur, met de bewoonde wereld binnen handbereik, waardoor we elke dag een supermarkt tegenkwamen. Onderweg sliepen we in schelters of wildkampeerden we, waardoor we ‘s avonds konden stoppen wanneer we wilden. Na 45 dagen stonden we aan ons doel: de Noordkaap.’

Middernachtszon

‘Met de fiets verplaat je je traag maar niet extreem traag en geniet je constant van de omgeving en het buiten zijn. Dat besefte ik elke dag opnieuw. We zagen de landschappen voor onze ogen veranderen. Duitsland was vrij plat met veel weilanden. In Denemarken maakten die weilanden geleidelijk plaats voor kust en duinen en fietsen we

ook door heide en bossen; een leuke mix.'

'Nadat we de boot naar Oslo genomen hadden, kwamen daar de lage bergen bij. In het begin waren het eerder glooiende heuvels, maar na een paar dagen werden ze steiler en steiler. Hoe noordelijker, hoe ruwer en imposanter het landschap.'

'Regelmatig kruisten we campers waarvan de bestuurder op de weg gefocust was en de passagier op zijn gsm keek. Dan beleef je de omgeving toch op een heel andere manier als fietser. Je ziet het landschap recht voor je ogen, zonder een glas ertussen, en je kan makkelijk even stoppen om het uitzicht te bewonderen en achterom te kijken. Bovendien ben je echt door het landschap omgeven. Ik voelde me vaak een klein dropje, zeker in de Lofoten. De bergen zijn er maar 500 meter hoog, maar vanaf zeeniveau gaan ze verticaal omhoog. Dat is imposant.'

'Waar ik op voorhand minder bij had stilgestaan is dat de dagen langer worden als je naar het noorden gaat. In Noorwegen valt de avond langzaam en vanaf een bepaald punt wordt het niet donkerder. Door de middernachtzon is het 24 uur licht, wat best verwarrend is. Soms zat ik om half drie 's nachts buiten en had ik zin om nóg eens aan mijn dag te beginnen. Als ik geen T-shirt op mijn ogen gelegd had, was ik waarschijnlijk wakker gebleven, want mijn biologische klok stond uit. Na een tijd hebben we ons dagritme dan maar aangepast. We begonnen 's middags te fietsen om de drukte op de baan te vermijden en bleven doorrijden tot tien uur 's avonds.'

Fietstersfamilie

'Tijdens de tweede helft van de reis maakte ik ook een mentale klik. Voordien was ik zo verbrand op ons doel, dat ik vooral wilde verdergaan en kilometers vreten. Daardoor stond ik minder stil bij de plekken waar we op dat moment waren. Ongeveer halverwege belde ik met een vriendin die ook net een lange fietstocht gemaakt had. Ze hamerde erop dat ik ook moest genieten van het toerist zijn, van de koffie en het taartje onderweg. Dat heeft me hard geholpen om de balans te vinden tussen de trage toerist uithangen en vooruitgang boeken. Hoe dichter we bij ons doel kwamen, hoe sneller de reis ook voorbij zou zijn als we ble-

ven fietsen. Een goede wake-upcall.' (lacht)

'Wat ik misschien nog het meeste ga missen zijn de ontmoetingen met andere fietsers. Hoe noordelijker, hoe meer we er tegenkwamen. De laatste tien dagen vormden we zelfs een mini-peloton met een Duitser en een Zwitser. We legden onze plannen bij elkaar, fietsten en kampeerden samen. Hoe vaak krijg je zo'n band met totale vreemdelingen? Al die fietsers legden een verschillend parcours af en maakten de reis om een andere reden, maar toch was er een connectie omdat je deel uitmaakt van een grote fietsersfamilie.'

'Als fietser zie je het landschap recht voor je ogen, zonder een glas ertussen, en je kan makkelijk even stoppen om het uitzicht te bewonderen en achterom te kijken. Bovendien ben je echt door het landschap omgeven'

'Na een aantal dagen nam de Zwitser een alternatieve route en koos de Duitser voor een ander tempo, maar uiteindelijk zijn we allemaal samen op de Noordkaap gearriveerd. Daar gingen twee dingen door mijn hoofd: *dju*, het is gedaan en *keizot*, we zijn hier helemaal met de fiets naartoe gekomen. We werden er ook op aangesproken en zagen mensen bewonderend kijken.'

'Tegelijkertijd merkten we dat niet iedereen wakker ligt van onze verwezenlijking. Met de fietsen poseerden we aan het bekende standbeeld van een wereldbol. We waren moe, trots en lieten het moment binnenkomen. Na twee minuten kwam een Spaans dameetje vragen of we konden weggaan omdat zij al lang aan het wachten was op haar foto. Die uitspraak deed me met de voeten op de grond komen, maar onze Zwitserse vriend antwoordde gevat: "Goh, ik ben maar twee maanden onderweg geweest, dus ik denk dat ik even de tijd neem om ervan te genieten." Een perfecte samenvatting van de reis.'

Maya Toebat